Arxiu Diocesà
Arxiu Capitular de la Catedral
Biblioteca diocesana del Seminari

memòria 2022

Memòria any 2022

Arxiu Diocesà
Arxiu Capitular de Girona
Biblioteca diocesana del Seminari

1.- Alguns projectes per a l'any 2023

A l'inici de la Memòria de l'any 2022, fem un repàs dels temes i actuacions a l'Arxiu i la Biblioteca que tenim oberts per a realitzar-los, o almenys avançar-hi, durant l'any 2023:

1.1 Arxius parroquials

S'ha completat ja la catalogació de tots els fons dels arxius parroquials dipositats a l'Arxiu diocesà, i s'ha posat a la consulta pública per mitjà del Web tant les fitxes de catalogació com també les imatges digitals dels llibres sacramentals i de testaments de cara a les recerques genealògiques. Ara caldrà completar aquests fons amb alguns llibres de més de 100 anys que encara es troben dispersos en despatxos parroquials, recollint-los per tal de catalogar-los i fotografiar-los tant per a la seva adequada conservació com per a la seva consulta.

1.2 Les dispenses matrimonials al Web

L'any passat assenyalàvem com hi ha indexades un total de 213.000 dispenses matrimonials; durant el passat 2022 s'ha avançat en la seva digitalització i hem d'esperar que sigui dintre aquest any 2023 que es puguin oferir les imatges a la consulta des del Web.

1.3 Instal·lació dels pergamins

El treball començat el 2022 d'instal·lació dels grans conjunts de pergamins en les planeres del dipòsit, continuarà aquest 2023. Però, tot i que es compta amb 200 calaixos, serà insuficient pels prop de 45.000 pergamins. Així hi ha la previsió d'uns complements de caixes en el mateix dipòsit i més endavant d'algunes planeres més en l'espai adjunt al dipòsit; sense descartar que el futur hagi de passar per la construcció d'un segon dipòsit *per als pergamins.*

1.4 Arxiu capitular

L'arxiu de la documentació de la catedral es va anar traslladant a l'edifici actual de l'Arxiu en el Seminari entre els anys 2008 i 2014. En aquest període es va classificar i catalogar una part de les seccions. La previsió pel 2023 és la seva instal·lació definitiva en un dipòsit d'armaris compactes. En aquest mateix dipòsit s'està en procés d'instal·lació de la documentació dels anomenats arxius incorporats a l'Arxiu diocesà: Sant Feliu de Girona, monestirs, canònica de Vilabertran, comunitat de preveres de Castelló d'Empúries, confraries, santuari del Collell i Seminari diocesà.

1.5 Adequació d'un magatzem pel fons de la Biblioteca

El cinquè pis de l'edifici de Sant Martí havia estat destinat a habitacions dels estudiants del Seminari i en els anys 90 s'hi feren obres estructurals deixant-lo com un espai diàfan. En aquests anys ha fet la funció de magatzem provisional per a les caixes de llibres, revistes o documentació que estava pendent d'ubicació i catalogació. Ara es tracta de donar-li una funció més definitiva de magatzem complementari de la biblioteca. Fet ja l'estudi de la resistència del forjat del pis, ara es tracta de de portar endavant el projecte de pavimentar-lo amb formigó polit, repassar els enguixats de les parets, reparar i pintar les finestres i renovar la instal·lació elèctrica. Es destinarà als fons de revistes, de llibres ja classificats però pendents de catalogar i, si cal, de noves seccions de la biblioteca que ja no tenen espai en l'actual dipòsit.

2.- Reunions d'arxivers

La reunió anual dels arxivers eclesiàstics de Catalunya (SAEC = *Secretariat d'Arxivers Eclesiàstics de Catalunya*), ja dintre la normalitat presencial, va tenir lloc a l'Arxiu capitular de Barcelona el 25 d'octubre. En aquesta reunió es renovà la comissió permanent del SAEC i s'aprovaren els estatuts del *Grup de Recerca en Arxius de l'Església* de l'Ateneu Universitari Sant Pacià. La nova comissió permanent vingué a reunir-se a Girona el 14 de desembre.

El 26 de maig es va participar a la Taula de contrast sobre el Pla d'arxius dedicada als professionals dels arxius "privats", que va tenir lloc a Barcelona a la Direcció General del Patrimoni Cultural. També el 12 de juliol el director, com a representant de la Conferència episcopal tarraconense, va participar en la reunió telemàtica del Consell Nacional d'Arxius.

3.- Ingressos

3.1 Ingressos a l'Arxiu

Durant l'any 2022 s'han depositat a l'Arxiu diocesà llibres i documents procedents de les parròquies de: Banyoles, Bàscara, Calabuig, Canet de Mar, Castell d'Aro, Fenals-Platja d'Aro, Garrigàs, Palau de Santa Eulàlia, Pontós, Sant Miquel de Campmajor, Tossa de Mar i Vilert. Amb motiu de la mort del bisbe de Girona, Mons. Francesc Pardo i Artigas (a.c.s.) s'ha rebut documentació personal de l'etapa del seu ministeri pastoral anterior a l'episcopat.

A l'Arxiu capitular han ingressat la butlla del papa Joan Pau II amb el nomenament del bisbe Mons. Carles Soler i Perdigó i la butlla del papa Benet XVI amb el nomenament del bisbe Mons. Francesc Pardo i Artigas. També 10 projectes procedents de la mesa de treball del Pla de Restauració de la Catedral de Girona (1998-2022).

3.2 Ingressos a la Biblioteca

Durant l'any 2022 s'han adquirit un total de 26 obres. Les que pertanyen a col·leccions rebudes per subscripció (BAC Maior i BAC Normal, Bernat Metge, Biblioteca de Estudios Bíblicos, El Credo comentado por los Padres de la Iglesia, Cuadernos Bíblicos o Els nostres clàssics) i altres obres diverses, algunes de les quals s'ha donat notícia per mitjà de la pàgina web.

Amb motiu de la mort del bisbe de Girona, Mons. Francesc Pardo (a.c.s.) s'han rebut els llibres i revistes de la seva biblioteca personal (52 caixes).

Del bisbe emèrit Mons Carles Soler s'han rebut diversos llibres, destacant l'edició facsímil de 2004 del Còdex de Girona del Beatus. En acabar l'any s'ha rebut l'herència, per mitjà de l'ISCRG, dels llibres bíblics i teològics (13 caixes) del Dr. Josep Turet Claparols (†), professor de la Universitat Politècnica de Madrid. El director Mn. Joan Naspleda ha fet donació de dos volums de les obres d'Erasme de Rotterdam de l'edició de 1540-1541, que contenen el text grec del Nou Testament, la seva traducció llatina i les anotacions exegètiques al text. A més s'han incorporat llibres i revistes de les següents donacions personals: Mn. Pere Bellvert, Mn. Martirià Brugada, Mn. Pere Carreras, Sra. Rosa Maria Casadevall, Sra. Tura Clarà, Sr. Xavier Díez (†), P. Josep Frigola, M.Afr., Sr. Joan Guillemi Ariño i Sr. Sergi Guillemi Blasco, Sr. Leor Jacobi, Mn. Jaume Julià, Sr. Joaquim Nadal, Mn. Eduard Marín (†), Família Maroto Genover, Mn. Carles Mundet, Mn. Lluís Plana (†), Mn. Josep Prunell (†), Mn. Jaume Reixach (†), P. Francesc Riera, s.j., Sr. Àngel Rodríguez, Mn. Enric Sala, Mn. Esteve Sureda, Mn. Joan Travesa (†), Mn. Pere Travesa i Sr. Pep Vila.

També llibres i revistes provinents de diverses institucions: Cúria diocesana, Catedral, Institut Superior de Ciències Religioses de Girona, Santuari de la Misericòrdia de Canet de Mar, Museu d'Art de Girona, Diputació de Girona, Institut d'Estudis Catalans.

4. Treballs

4.1 Treballs a l'Arxiu Diocesà

S'han traslladat i col·locat en les planeres els 1.813 pergamins de la Mitra i els 8.554 pergamins de la Pia Almoina del Pa de la Seu. D'aquests dos conjunts de pergamins es poden consultar els regestos en PDF en l'apartat "Documents" del Web.

Pel que fa a la documentació parroquial, han estat etiquetats i catalogats 411 documents i llibres i revisats en el programa informàtic altres 256 documents i llibres. Corresponen a les següents parròquies: Aiguaviva, Albanyà, Amer, Arbúcies, Arenys d'Empordà, Bàscara, Bell-lloch d'Aro, Besalú, Borgonyà, Borrassà, Briolf, Cadaqués, Calbuig, Canet de Mar, Canet de Verges, la Canya, Capsec, Cartellà, Casavells, Cassà de la Selva, Cassà de Pelràs, Castell d'Aro, Castelló d'Empúries, Cruïlles, Dosquers, les Escaules, Fenals d'Aro, Fortià, el Freixe, Garrigàs, Garriguella, Girona (parròquies de Domeny, la Catedral, el Mercadal i Pont Major, Sant Feliu, Santa Eugènia), Granollers de Rocorba, Grions, Gualta, Hostalric, Joanetes, Juià, Lladó, Llabià, Lladó, Llançà, Llers, Lligordà, Lliurona, Llofriu, Llorà, Madremanya, Matajudaica, Medinyà, Miana, Miàniegues, Mollet de Peralada, Mont-ràs, Navata, Oix, Olot, Ordis, Palafrugell, Palau de Santa Eulàlia, Palau-sator, Palau-saverdera, Palol d'Onyar, Pau, Pelacalç, la Pera, Peralada, Peratallada, les Planes, Pont de Molins, Pontós, Porqueres, Portbou, les Preses, Rabós d'Empordà, Regencós, Riudaura, Riudellots de la Selva, Riumors, Rocabruna, Rocacorba, Romanyà de la Selva, Roses, Rupià, la Sala, Saldet, el Sallent, Sant Cebrià de Lledó, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Esteve de Llémena, Sant Andreu Salou, Sant Aniol de Finestres, Sant Cebrià de Lledó, Sant Esteve de Llémena, Sant Feliu de Guíxols, Sant Iscle d'Empordà, San Julià del Llor, Sant Llorenç de les Arenes, Sant Martí del Clot, Sant Medir, Sant Miquel de Campmajor, Sant Mori, San Pere Pescador, Sant Sadurní de l'Heura, Sant Tomàs de Fluvià, Santa Coloma de Farners, Santa Cristina d'Aro, Santa Maria de Finestres, Santa Pau, Saus, Serra de Daró, les Serres, Tordera, el Torn, Tortellà, Tossa, Vall del Bac, Ventalló, Verges, Vilamacolum, Vilamaniscle, Vilarnadal, Vila-sacra, Vilatenim, Vilert, Vilobí d'Onyar, Vilopriu, Vulpellac.

S'han netejat i instal·lat en els compactes del dipòsit 12 metres lineals de llibres i lligalls dels fons de col·legiates i monestirs: Caputxines de Girona, Santa Maria d'Ullà, Santa Maria de Vilabertran, i del fons de la comunitat de preveres de Santa Maria de Castelló d'Empúries.

Durant l'estiu la restauradora Sra. Ariadna Olivé va realitzar un treball de neteja, tractament i aplanat de la sèrie de mapes i plànols.

4.2 Treballs a l'Arxiu Capitular

Igualment com s'ha fet la col·locació definitiva d'una part important de pergamins de l'Arxiu diocesà al dipòsit propi, també s'ha iniciat aquesta col·locació amb els pergamins de l'Arxiu capitular. S'han col·locat camises de conservació als primers 2.365 pergamins (anys 834-1291) de la sèrie general i a més s'han revisat i numerat els 1.783 pergamins dels anys 1200 a 1291, afegint-hi aquells que encara no havien estat regestats. Els regestos de tots aquests pergamins ja estan disponibles per a la seva consulta en línia al Web.

Així mateix el Dr. Jaume de Puig ha revisat i ampliat el Catàleg de pergamis

dels segles IX-XI (anys 834-1200) d'aquest Arxiu capitular, elaborat per Mn. Gabriel Roura (a.c.s.). Aquests pergamins corresponen als primers 582 pergamins de la sèrie general.

4.3 Treballs a la Biblioteca

Al llarg de l'any 2022 s'han entrat al catàleg del fons de la biblioteca 784 llibres, dels quals 26 han estat de compra, 255 de donacions d'entitats de la diòcesi, d'entitats civils o de particulars i 503 procedents del fons de la mateixa biblioteca.

Com s'ha anat fent durant els darrers estius la restauradora Sra. Ariadna Olivé ha continuat la neteja i el tractament de llibres d'antiquària del fons de la biblioteca. Els llibres corresponents a les seccions 92 (Biografies) i 93 (Història) s'han traslladat a les seccions d'antiquària 43, 44, 45 i 46, i s'han omplert els buits que han deixat amb llibres pendents de catalogar. La neteja i desinfecció s'ha estès a les seccions 34 (Dret), 348 (Dret canònic), 833 (Llengua i literatura catalana) i 834 (Llengua i literatura espanyola).

Durant l'any s'ha fet una revisió exhaustiva de la secció 22 (Bíblia) del dipòsit. S'ha reordenat on calia, ajuntat volums i extret obres que no li eren pròpies, reubicant-les a la secció que li corresponien per temàtica. La secció s'ha completat amb pràcticament dues-centes obres que estaven pendents de catalogar.

A la secció Selecta (segle XVI) es va completar la última part de l'actuació, iniciada ja el 2018, amb la compra i col·locació de les 39 caixes de conservació que mancaven per assegurar que totes les obres d'aquest període estan en les millors condicions de conservació i preservació possibles.

Des del mes d'octubre es dedica una sessió setmanal a netejar, seleccionar i col·locar els llibres d'antiquària provinents de l'antiga biblioteca de la parròquia de Sant Esteve d'Olot. Aquest fons es va traslladar durant els anys 2010 i 2011 evitant així que continués el gran deteriorament que havia sofert degut a les condicions en què es trobava. Durant el 2023 es continuarà amb les intervencions que siguin necessàries i s'aplegarà el fons resultant formant la secció 42.

4.4 Col·laboradors

En la Memòria de l'any 2021 donarem notícia del traspàs del col·laborador de l'Arxiu Sr. Pere Trijueque (a.c.s), esdevingut en el començament de l'any 2022. El Sr. Pere Trijueque col·laborà tant en la captació d'imatges com en l'ordenació del buidatge de diferents fonts i la preparació de les imatges digitals per a la seva consulta a intranet des la sala de consulta, com a internet per mitjà del Web. Una col·laboració amb l'Arxiu iniciada a finals dels anys 1990 fins a la data de la seva mort. Reposi en pau.

D'altra banda, hem d'agrair la constant col·laboració dels voluntaris Srs. Eduard i Alfons Martinell amb el treball de digitalització que aquest any 2022 ha significat la presa de 60.700 fotografies de llibres o lligalls parroquials i, a més, de les dispenses matrimonials, preparant així la seva pròxima consulta al Web. Igualment hem d'agrair la dedicació d'un matí setmanal al Sr. Pere Peya per a la reestructuració de les diverses col·leccions de goigs, aplegades a la Biblioteca.

5.- Restauracions

El Taller BBlasi de Tiana ha restaurat 6 llibres parroquials que es trobaven en estat precari de conservació: Llibre de Matrimonis III de la parròquia de Santa Maria de Castellar de la Muntanya (1851 – 1935); Llibre d'Òbits IV de la parròquia de Santa Maria de Castellar de la Muntanya (1887 – 1935); Llibre de Baptismes, Matrimonis i Òbits I de la parròquia de Sant Andreu de Castanyet (B1613-1683, M 1658-1798, O 1631-1731); Llibre dels Òbits [de l'Isglésia parroqui]al del lloch de Gallinés (1725 – 1842); Llibre de Matrimonis II de la parròquia Santa Maria de Vilert (1736 – 1830); Llibre de Baptismes I amb Confirmacions i Testaments de la parròquia de Sant Joan de Foixà (B 1570- 1686, C 1759, T 1639, 1686-1688). El cost d'aquesta intervenció ha estat de 6.000 € i s'ha obtingut una subvenció de 1.800 € del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El 20 d'octubre es portaren a restaurar 60 pergamins afectats per fongs, de la canònica de Santa Maria de Vilabertran i de la Comunitat de Preveres de Castelló d'Empúries, a la Escuela Superior de Conservación y Resturación de Bienes Culturales de la Comunidad de Madrid, amb la que tenim un conveni de col·laboració. Es van retornar restaurats 32 pergamins que s'hi havien portat el 2015. El director de l'Arxiu va agrair a la directora de l'escola Dra. Ruth Viñas, a la professora Sra. Clara M. Prieto i als alumnes la seva col·laboració.

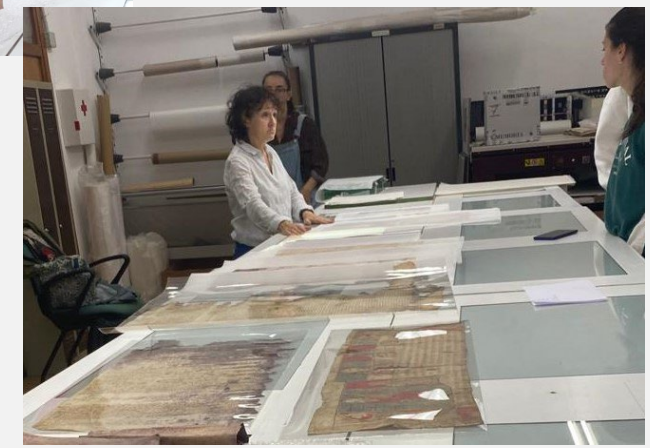

A més deixem constància en aquesta memòria de la recuperació de la col·lecció d'aparells de física del Seminari. L'antic laboratori de Física del Seminari fou desmuntat als anys 60 per a habilitar-hi, precisament en aquell espai, una nova sala de consulta de la Biblioteca. Els aparells, gairebé tots de finals del segle XIX o d'inicis del segle XX, quedaren emmagatzemats i oblidats, fins que en aquests darrers anys es trobà l'ocasió de fer-hi una actuació de neteja, reparació i conservació. Són unes 75 peces, entre les que cal destacar per la seva vistositat les màquines elèctriques de Carré i de Wimshurst. Inclouen algunes peces provinents del laboratori del Col·legi del Collell. Aquest conjunt d'aparells de Física s'ha instal·lat en unes vitrines, rebudes per donació del Museu de Geologia de Barcelona, a l'antiga Aula Magna on també s'hi conserven els armaris antics de l'arxiu i l'armari de secretaria de la Catedral.

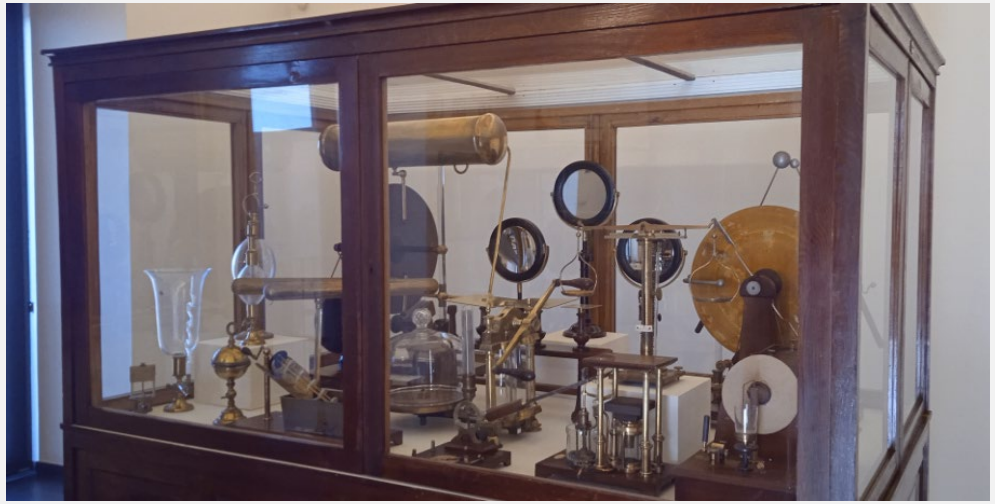

6.- Difusió

6.1 Publicacions sobre documentació dels Arxius

Han aparegut, entre altres, els següents estudis i edicions de llibres a partir de documentació de l'Arxiu Diocesà, l'Arxiu Capitular o el fons antic de la Biblioteca:

- Rexach Camps, Sergi. "Els monjos del monestir de Sant Miquel de Cruïlles i la justícia : crònica d'un assassinat fallit (1353). La cúria episcopal de Girona a l'edat mitjana", Barcelona : Publicacions de l'Abadia de Montserrat , 2022 (Textos i Estudis de Cultura Catalana ; 258).

- Bayer i Castanyer, Robert i Soler i Simon, Santi. "Els masos de Tortellà : història, societat i patrimoni", Tortellà : Ajuntament ; Cassà de la Selva : Editorial Gavarres, agost de 2022

- Clarà i Vallès, Tura. Santa Maria de Besalú : 977-1925". Besalú : ajuntament [et al.], 2022

- Guixeras , David. "Un pedrenyal, un bordó i una màrfega : un procés de l'Arxiu Diocesà de Girona documenta un episodi d'odi veïnal a Mollet, fa més de quatre-cents anys", Dins de: La Llera del Ter, 63 (pp. 80-85)

- Mestres , Jordi. "Genealogies gironines : Els orígens de protagonistes de la història de Girona i comarques". Girona : Ajuntament de Girona : Diputació de Girona : Difusió, setembre 2022

- Nadal Pairó, Mònica i Egea Codina, Antoni. "Pedret i Marzà", Girona : Diputació, 2022 (Quaderns de la Revista de Girona ; 219. Monografies Locals ; 126)

- Pujol, Josep N., Cruanyes, Toni. “Creus de terme”, Girona : Diputació, 2022 (Quaderns de la Revista de Girona ; 217. Guies ; 93)

*Annals de l’Institut d’Estudis Gironins. Volum LXIII (2022):

- Clarà, Tura. “Els fals de Besalú. Una concòrdia entre el bisbe de Girona i els comtes de Besalú, Barcelona i Empúries”, (pp. 77-96)
- Puig i Oliver, Jaume de. “La constitució de Pau i treva del Ms.4 de l’Arxiu Capitular de Girona”, (pp. 97-122)
- Camprubí Sensada, Josep. “Com datar documents altmedievals del nord-est peninsular ibèric (actual Catalunya). Els sistema Camprubí 2022 de datació documental”, (pp. 123-180)
- Soler Masferrer, Narcís. “Les visites pastorals a Santa Margarida de Quart en temps del rector Josep Ros (1720-1759)”, (pp. 297-342)
- Clara, Josep. “Josep Anton Secret, el professor empordanès i gironí de Pío Baroja”, (pp. 461-470)

*Estudis del Baix Empordà. Volum 41 (2022):

- Vega i Ferrer, Salvador. “Una breu consueta de la parròquia de Verges (s. XVIII)”, (pp. 117-131)

6.2 Concert sobre documentació musical i publicació de nou CD

El 5 de novembre l’Associació Música Antiga de Girona va fer un concert de Auditori de Girona, donant a conèixer la “Missa de Sant Narcís” de Josep Pons, que es va estrenar a Girona el setembre de 1792.

També la mateixa associació ha editat el CD “La setmana Santa a Girona” a partir de partitures del fons musical de l’Arxiu Capitular de la Catedral de Girona.

7.- Servei al públic

Durant aquest any la sala de consulta ha estat oberta al públic, amb reserva prèvia (aforament limitat a 8 persones) s’han atès 508 visites.

Les recerques genealògiques per mitjà de les imatges dels llibres sacramentals parroquials ja s’han consolidat a través del web. Així en acabar l’any hi havia registrats 2.800 usuaris per a fer aquestes consultes, dels quals 1.367 són nous usuaris d’aquest darrer any. El web ha tingut unes 35.000 visites totals.

A més dels documents arxivístics digitalitzats que s’han consultat directament als ordinadors de la sala de consulta, les peticions de documents o llibres del dipòsit per a consulta han estat els següents:

2022	*Biblioteca*	*Arxiu*	*Totals mensuals*
Gener	*3*	*10*	*13*
Febrer	*18*	*31*	*49*
Març	*24*	*42*	*66*
Abril	*10*	*39*	*49*
Maig	*10*	*39*	*49*
Juny	*8*	*28*	*36*
Setembre	*15*	*38*	*53*
Octubre	*16*	*22*	*38*
Novembre	*34*	*31*	*65*
Desembre	*4*	*33*	*37*
Totals per fons	***142***	***313***	***455***

S'han demanat en préstec 12 llibres del dipòsit de la Biblioteca.

S'ha autoritzat la captació de de 287 imatges, de les quals 18 han estat reproduïdes per a ser publicades total o parcialment; s'han gestionat prop de 900 peticions a través de correu electrònic; també s'han elaborat i enviat 278 imatges o certificacions de partides sacramentals.

8.- Comptes

8.1 Despeses de funcionament

1.- Adquisicions de llibres	905,50 €
2.- Subscripcions publicacions periòdiques	934,17 €
3.- Restauració documentació	6.229,90 €
4.- Digitalització documentació	5.995,55 €
5.- Material conservació i fungible	5.207,44 €
6.- Informàtica, web, programari	6.580,05 €
7.- Equipaments	2.548,35 €
8.- Peatges, porteria	3.039,55 €
9.- Col·laboracions externes	2.202,20 €
10.- Serveis i manteniment	28.433,10 €
11.- Neteja	3.761,87 €
12.- Subministraments	26.378,34 €
13. - Aportació despeses edifici Seminari	6.054,38 €
14.- Nòmines del personal	117.244,43 €
Total despeses	**215.514,83 €**

8.2. Ingressos

1.- Aportacions dels usuaris per serveis	1.253,34 €
2.- Aportació de l'administració del Bisbat	161.793,68 €
3.- Aportació del Capítol Catedral	50.667,81 €
4.- Subvenció Generalitat de Catalunya	1.800,00 €
Total ingressos:	**215.514,83 €**

Girona, febrer de 2023

JOAN NASPLEDA, director.

ANNA BANCELLS, ALBERT SERRAT I JOAN VILLAR, de l'equip de l'Arxiu diocesà, l'Arxiu capitular i de la Biblioteca diocesana del Seminari de Girona.

Arxiu diocesà
Arxiu capitular de la Catedral
Biblioteca diocesana del Seminari
GIRONA

Pujada Sant Martí 12
17004 Girona
(edifici del SEMINARI, 3er. pis)
Tel. 972 48 73 46

Horaris:
Dilluns a dijous de 16 a 20 h.
dijous de 10 a 14h., amb cita prèvia

http://www.arxiuadg.org
info@arxiuadg.org - arxiu@catedraldegirona.cat
biblioteca@bisbatgirona.cat